

LBRIS

We know
books

Cabinetul albastru

SIMONA PREDĂ

Prefață de Cristina Bogdan

LITERA
București

LITERA

We know
books

notă

Citatul de la p. 35 este preluat din cântecul *My wild love*, interpretat de formația The Doors.

Citatul de la p. 94 este preluat din Evgheni Vodolazkin, *Laur*, traducere din rusă și note de Adriana Liciu, Editura Humanitas Fiction, 2017, p. 152.

Citatele de la p. 168 și 169 sunt preluate din Biblie, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, f.a., p. 968.

Citatul de la p. 174 este preluat din cântecul *Otherside*, interpretat de formația Red Hot Chili Peppers.

Citatul de la p. 231 este preluat din Yasunari Kawabata, *Frumosele adormite*, traducere din japoneză și note de Anca Focșeneanu, Editura Humanitas Fiction, 2014, pp. 86–87.

Citatul de la p. 239 este preluat din Biblie, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, f.a., p. 1148.

LITERA®

Editura Litera

tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19

e-mail: contact@litera.ro

www.litera.ro

Cabinetul albastru

Simona Preda

Copyright © 2021 Grup Media Litera

pentru ediția în limba română

Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Silvia Berdan

Corector: Cris Isal

Copertă: Flori Zahiu

Tehnoredactare și prepress: Laura Velcea

Biblioteca de proză contemporană
este coordonată de **Doina Ruști**.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PREDA, SIMONA

Cabinetul albastru / Simona Preda ; pref. de Cristina Bogdan. -

București : Litera, 2021

ISBN 978-606-33-7223-0

I. Bogdan, Cristina (pref.)

821.135.1

DESPRE FEMINITATE ȘI MOARTE

Memoria este un proces de selecție, în sertarele ei îndesăm de-a valma felurite amintiri, ca-ntr-un scrin pe care-l deschidem în răstimpuri, atunci când cineva sau ceva funcționează precum o cheie potrivită pentru a ne ajuta să plonjăm în propria istorie. Rememorând, trăim suspendați între două perioade temporale – timpul de atunci, al întâmplărilor care au lăsat urme și răni, și cel de acum, al povestirii, al transformării unor realități trecute în prezent.

Cu studii de istorie și o specializare în istoria mentalităților, Simona Preda cunoaște foarte bine valoarea memoriei. De altfel, cărțile ei de până acum abordează tema adeseori, între acestea, *Regina-mamă Elena, mariajul și despărțirea de Carol al II-lea* (2018) justifică integral interesul autoarei față de sensurile memoriei.

Privirea retrospectivă oferă șansa retrăirii mai puțin dureroase a unor secvențe decupate

din existență și așezarea lor în case care corespund mai bine înțelegerii și acceptării unor trasee parcurse.

Eroina romanului *Cabinetul albastru* își analizează viața, povestind-o în timpul ședințelor de psihoterapie cu doamna G. Pictoriță de icone, puțin trecută de 30 de ani, stabilită într-un atelier-locuință de pe Moșilor Vechi, ea se află într-un impas emoțional (după mai multe relații eșuate), dar și creator: nu reușește să picteze ochii sfinților. Cecitatea la care îi „condamnă” fără voie este o metaforă pentru propria orbire. Întâlnirile din încăperea albastră, la început detestată, devin treptat singura modalitate de a desluși sensul experiențelor trăite, un fel de a-și contempla devenirea. Personajul pare a ilustra ideea lui Maurice Merleau-Ponty, potrivit căreia „ochii văd numai ceea ce mintea e pregătită să înțeleagă”.

Fiecărei perioade din viața protagonistei (etapa liceului, a facultății și începutul maturității) îi corespunde câte o poveste de dragoste, sfârșită printr-o formă dramatică de separare. La acestea se adaugă experiența altor deznoadămente: moartea bunicii, a unui necunoscut (Puiu), cu al cărui convoi funerar s-a intersectat pe drumul spre Casa Pionierului, sau a lui Sergiu, copilul îngropat de viu, în timpul unui tragic accident. „O hoardă întregă de morți”, cum îi numește inspirat naratoarea, defilează

prin amintirile ei desfășurate ca un lînțoliu sub ochii cititorului.

Cabinetul albastru (sintagma din titlul volumului de debut în proză al Simonei Preda) funcționează precum o cameră obscură pentru dezvoltarea fotografiilor. Lumina timpului prezent este stinsă și, din întuneric, răsar imaginile blurate ce recompun chipurile succesive ale protagonistei, oglindite în contururile oamenilor cu care s-a intersectat la un moment dat. Despărțirile sunt resimțite ca niște breșe într-o istorie ce ar fi putut îmbrăca forma cercului. Viața apare ciuntită de aceste relații neîmplinite, nefinalizate. O combinație indezirabilă de remușcare, dezamăgire și vină străbate ca un scurtcircuit ființa celei care își dezvăluie peripecțiile și stările interioare pe fotoliul unui cabinet de psiholog.

Din când în când, narațiunea este punctată de episoadele onirice ale unor curse prin Paris, orașul îndelung râvnit și inaccesibil, într-un cupeu negru, tras de patru cai cu orbitele albe. Funcția psihopompă a cabalinelor devine transparentă în aceste scene, decupate parcă dintr-un tablou suprarealist. Escapadele nocturne, topite în secvențe poetice, dar evocând și spații din realitatea pariziană (cafeneaua *Raccommodage de Petits Bonheurs* sau străzile Montorgueil și Crémieux), cunoscute dintr-un cupeu cu alură de dric, par a fi o prefigurare a ultimei călătorii, care o așteaptă pe eroină la finalul procesului

de autocunoaștere. De fapt, toate relațiile eșuate atestă adevărul versului-refren din *Rondelul despărțirii* (Edmond Haraucourt) – „Partir, c'est mourir un peu.“ Cu fiecare ieșire dintr-o relație, femeia se îndepărtează nu doar de cel de care fusese îndrăgostită, ci de ea însăși. Orbitale albe ale cailor, ochii orbi ai sfinților sunt și semnul unei prăpastii interioare, al unui gol din care evadarea pare imposibilă.

Narată la persoana I, într-o manieră simplă și directă, potrivită unor relatări confesive, istoria protagonistei este amprentată la tot pasul de moarte. Finalul nu se îndepărtează nici el de această logică: după ce „a experimentat“ moartea celorlalți, se pregătește să-și privească în ochi propriul sfârșit. Din loc în loc se ivesc, dintre apele tulburi ale narațiunii, insulele descrierilor adesea cu rezonanțe poetice.

Simona Preda creează romanul unei voci feminine pe care o auzi în minte și, treptat, o înțelegi. Vocea aceasta își spune povestea cu un soi de autenticitate ce amintește de amprenta literaturii interbelice românești. Personajul se caută pentru a se întregi, pentru a depune mărturie pentru sine. Sub privirile cititorului, din cioburi de cuvinte, stări și amintiri se reface vasul de lut al ființei. Împărtășindu-și existența, eroina se eliberează de încorsetările trecutului, dar și de spaimile sfârșitului iminent. Dacă îndrăgostirile succesive au funcționat ca un fenomen de *cristalizare* (Stendhal), suprapunând

imagini dezirabile peste omul îndrăgit, nararea lor în fața unei instanțe obiective acționează în sens contrar, determinând-o să renunțe la balast. Din perspectivă socratică, viața nepovestită nu merită să fie trăită. Prin istoriile depănate, existența este descifrată și rescrisă, iar moartea transgresată.

Cristina BOGDAN

Nu puteam picta ochii sfinților. Stăteam ore întregi cu erminia în mână, știam unghiurile și mișcările pe de rost, le trasam în imaginație, le desenam în gol prin aer, dar când puneam mâna pe pensulă și mă apropiam de lemn rămânea înțepenită. Și-atunci mă revoltam, aveam porniri necontrolate și iconoclaste și-aruncam prin cameră izvoadele, emulsiile, culorile și ce aveam pe lângă mine. Dar sfinții mei rămâneau nevăzători, cu două găuri sfidătoare în dreptul orbitelor. Îmi imaginam ochii lor mari și triști, care aveau să privească, să mă privească, fiorul căutării lor imateriale... Cu hieratismul bizantin, icoanele mele păreau un decupaj dintr-un dans macabru, izvorât parcă din Bosch. Mă ducea sufletul când le priveam, dar nu puteam face nimic. Era acel moment când dintr-o trăsătură, dintr-o inflexiune de tușă aș fi alunecat de la profan la sacru. Doamne, ce ochi frumoși le-aș fi pictat, dacă aș fi putut! Aiurea! Erau complet orbi. Sfinții mei nu vedeau deloc lumea. Lumea pe care aș fi dorit eu să le-o descopăr.

CAPITOLUL I

Făcusem eforturi să ajung la întâlnire la ora stabilită, ba chiar am mers greu. Nu, nu din cauza traficului sau a faptului că eram dezordonată de felul meu, ci din cauza pantofilor. Erau noi și aveau tocurile foarte înalte, dar știusese din prima clipă că fără ei n-aș fi venit, aș putea presupune că, în ziua respectivă, nici n-aș fi ieșit din casă. Ipotetic, sunt multe lucruri interesante pe care le poți face într-o zi de toamnă, dar nu le faci pentru că ceva nu se așază într-o ordine, chiar dacă frunzele cad corespunzător, chiar dacă urmează să se treacă la ora de iarnă, iar lumea se întreabă cu o ritmicitate de orologiu oare când vin ploile. Ploile vin, frunzele sunt și ele atinse de timp, aerul subțire îți amintește oricum că vîpîia a trecut, că întâmplările verii au de-acum statut de amintiri, natura se descurcă, e imună la angoase, ziua s-a făcut la aceeași oră și când mi-a murit câinele, și când pe magazinul din cartier s-a pus plăcuța cu „Închis pentru renovare“. Dar de ce durează atât de mult așteptarea, e totuși ora la care trebuia să fiu aici, pentru asta nu toamna e de vină, dar de ce să

mă gândesc la vină, uite, pantofii sunt atât de frumoși, cred că am făcut o fixație pentru ei, i-am pândit multă vreme în vitrină, ce mușama are canapeaua asta, îmi vine să scot dermatograful să desenez pe ea un soare, mai degrabă o pisică, pisica are ceva declamativ. În august, la sfârșit, am cumpărat pantofii și de-atunci n-am mai ieșit cu ei, n-am mai ieșit deloc, am stat în atelier și am făcut tot felul de schițe în creion care mai de care mai proaste, mă măcinau gânduri aiurea, Dumnezeu știe ce-oi căuta aici, dar sensul se ducea naibii, chipurile de pe hârtie rămâneau în continuare chioare, ceasurile de pe perete indică ora 16:00, unul dintre ele, cel deasupra căruia scrie Washington indică ora 9:00, de ce m-ar interesa cât e ceasul acolo, ar fi trebuit să mă cheme, așa am stabilit întâlnirea, e în mod sigur ceva diferit, cu ceva diferit te porți diferit, nu ca atunci când te întreabă la raionul de măslîne, doriți cu sâmburi, nu, nu doresc decât să trec peste povestea asta, necunoscutul enervează, pe mine mă agită, orice cadou cu fundiță ascunde o angoasă, totdeauna e urmat de o dezamăgire, ce probabilitate există ca în interiorul lui să fie ce îți dorești, niciodată nu e, nu cadoul ți-l amintești, ci așteptarea și emoția inocentă din fața nenorocitei aleia de fundițe elaborate, de fapt fundița sfidează, orice fundiță se dorește veselă și oricum nu o interesează, fundițele nu gândesc, au mai trecut cinci minute. Cine a inventat fundița? Și Sonia

întârziase tot cinci minute la ultima întâlnire, dar nu m-am supărat, eu oricum o evitam de zile bune, biata Sonia, ce viață plictisitoare are, tot chinul ei e ca să devină scriitoare, nu e adevărat, cine ar spune așa ceva, nu există vieți plictisitoare, plictisitoare e așteptarea, și-a dat ea seama totuși că nu mai am chef, nici maică-mii nu i-am răspuns la telefon, cu soră-sa n-am mai fost să vadă buticul de dantele din Lipsani, ar fi durat o zi, ce fină e organza, broderia asta e prea frumoasă pentru tine, i-aș fi spus asta sau mi-aș fi dorit să îi spun, ești grasă și ridicolă, femeie, dar nu am mers, pentru că eu nu aveam răbdare. Nu mai am răbdare. Ea oricum n-avea nevoie de dantele, nici eu de pantofi, dar trebuia să mă mint că sunt bine, deși recunoscusem, față de mine, firește, că asta e treaba, se rezolvă, merg la psihoterapeut, o dregem în câteva ședințe, fac ochii apoi să nu mai rămână găuri în orbitele lor, ei nu au nicio vină, nimeni n-are vreo vină, chiar așa, cum o fi madam asta, de ce întârzie atât? Și când intru ce fac, nu știu ce fac, plâng, mă tăvălesc, devin ridicolă că am plătit tot circul ăsta, e reprezentarea mea, așa am văzut în filme, filmele nu sunt realitate, acolo ai telecomandă, ce repede a trecut și vara asta, hai că merge, o rezolvăm rapid, ba nu, asta e realitate, aici poți să ratezi, dă-le încolo de filme, nu mă mai cheamă odată înauntru, e trecut de ora... Dar realitatea ce-i, ce cred eu, construcția mea, care e oricum alta, toți avem propriile

noastre realități care nu au, de cele mai multe ori, nimic în comun cu o realitate universal acceptată. Cât despre madam? Trebuie să fie o sclifosită înaltă și cu aere de doctă, păi tu ai ales-o, era una, nu mai țin minte cum o chema, zicea că face psihologia, una, în fine, sper să nu semene cu respectiva, ce posibilitate a fost ca din tot Bucureștiul să o aleg pe ea, nimic nu e întâmplător, așa trebuia să aleg, ce domeniu mai e și ăsta, da, din curiozitate merg, ba nu, merg pe ascuns, fără să știe nimeni, mă fac de răs, să nu te faci de răs, mi-a spus mama, totdeauna mi-a spus să nu mă fac de răs, de fapt să nu o fac de răs, dar cine râde, nu râde nimeni, noaptea trecută am plâns fără motiv, nimeni nu plânge fără motiv. Mi-aș aprinde o țigară, cobor în fața cabinetului și fumez, oricum stau degeaba și aștept, să nu fumezi, țipa mama cu țigara în mână, să îmi spui dacă te apuci de fumat, să-ți dau bani de țigări bune, zicea tata în timp ce repara sifonul de la chiuvetă. Tata se pricepea să repare orice, niciun iubit de-al meu nu a fost în stare vreodată să facă diferența dintre un cui și un șurub, știa și să sculpteze, știa multe, ce-o fi găsit la mama, era frumoasă sau așa pretindea că este și restul nu mai conta, dar ea nu mi-a spus niciodată nimic, mulțumită că sunt un copil talentat și cel mai important era să nu o fac de răs, restul nu conta. Ce-ar fi să plec, că nu mai vreau, m-am convins că e o idee proastă, mi-am pus și pantofii noi pentru asta, stau aici

de mai bine de douăzeci de minute și mă joc cu degetul pe mușamaua rece, până la urmă voi desena pisici cu fundițe pe coadă pentru că fundițele...

– Ia loc, așază-te unde dorești, m-a întâmpinat cu o voce egală o doamnă blondă, între două vârste.

Așadar, aceasta era doamna G. Am ales instinctiv un fotoliu din fața biroului și privirea mi-a rămas înțepenită pe inelul cu piatră verde de pe mâna ei. M-a observat că mă uit la inel, l-a privit și ea o fracțiune de secundă, apoi mi-a spus scurt:

– Ai trecut cu brio testul frustrării. Și nici nu te-am lăsat să aștepti mai mult de câteva minute peste ora programată.

Aiurea! Mie mi s-au părut interminabile, eram pe punctul de a umple suprafața canapelei cu feline dezinhibate, asta pentru că nu aveam voie să fumez, ce știi tu, madam, mi te-am închipuit oricum ca pe o scorpie acrită cu veleități de doctă, de fapt nici nu ești departe de imaginea asta, ești enervantă și nepoliticoasă și mi-a pierit orice chef de conversație cu tine, e o greșeală că am venit, deja mă gândesc că seara urmează să vină, e o toamnă aberantă oricum, eu am luat-o razna, îmi vine să urlu la tine și tu îmi spui cu nonșalanță că am trecut testul frustrării. Păi chiar nu vezi...

– Și dacă îl ratam? și m-am chinuit să zâmbesc, fals, desigur, pentru că în mintea mea deja

se declanșase un vârtej în care se amestecau pachete goale de țigări, pantofi, sifoane de chiuvetă și bucăți de icoane.

– Dacă îl ratai, acum aveam un cu totul alt schimb de replici și probabil că încă nu erai așezată. Și cu siguranță nu alegeai fotoliul respectiv din câte fotolii sunt aici. Evident, exista și un diagnostic prezumtiv, dacă aș fi observat pe camera de filmat un comportament disimulat. E un mic șiretlic sau mai degrabă o tehnică. Te-am văzut nervoasă și nemulțumită. Pe bună dreptate.

A, deci nu ești obtuză, dragă madam, firește că așteptarea e unul dintre lucrurile care îmi provoacă o stare reală de iritabilitate, te felicit pentru vigilență, e minunat că ți-ai dat seama că m-am enervat, nici nu mai contează de fapt ce o să spun aici, ce o să îți spun, tu pui diagnostice de la distanță, deja mi se pare că e o atmosferă banală, ca la metrou, ba nu, ca la dentist, degeaba scrii pe foaie cu stiloul ăla frumos, ce repede scrii, ce naiba tot scrii acolo, întrebă-mă ceva, tac și eu ca proasta, oricum nimic nu mai este important, de ce e cabinetul ăsta tot albastru, dacă știam nu veneam aici, albastru e o culoare oribilă, nu am haine albastre, nu pictez cu albastru. De ce ai o reproducere de-a lui Magritte pe perete? Poanta e deja desuetă, s-au făcut glume peste tot, nu mai surprinzi pe nimeni cu faza cu pipa, puteai să lipești un purcel dolofan în locul ei sau un pinguin, sau un portavion din

Atlantic. Mai bine puneai un portret cu amicul Freud, te-ar veghea și el resemnat când îți faci treaba sau, mă rog, poate ar interveni intempestiv atunci când îți supui pacienții la testul frustrării. Sau o odaliscă languroasă, un Veronese, ceva, o marină de Turner, un dejun pe iarbă, că sunt atâtea, după gusturi, dar cum să pui așa ceva pe fond albastru? Ce ți-o fi venit să bălăcești totul în culoarea asta? Nu are cum să-mi placă, nu putem crea vreo complicitate, femeia asta a mânăjit până și aerul cu albastru, nu așa, nu are cum să fie așa un cabinet de psihoterapie, nici măcar nu are gust, e oribil să expui reproduceri fotografiate, e lipsă de clasă, mai bine îți picta un diletant trei mere pe o farfurie, era mai sincer, așa e o dublă înșelăciune – nici tabloul nu e original, nici ce reprezintă el nu este ce se vede –, deci te joci de-a Magritte, uite pipa, nu e pipa, stau ca proasta și mă uit la tine cum nu mai termini de scris, poate așa e terapia, de fapt, ședința a avut loc în anticameră, deja trași concluziile și mă inviți peste câteva zile, când mă vei testa din nou...

– Nu mai sunt sigură acum, este posibil să am îndoieli. Poate că am greșit venind... am spus cu o voce stinsă, fără măcar să o privesc în ochi.

Poate că trebuia să mă apuc să scriu iar în jurnal ca în liceu, de ce să scriu, oricum nu îl citea nimeni și de una singură nu găseam soluții la nimic sau făceam ce mă tăia capul și apoi

umpleam pagini întregi cu lamentații sterile, sau să mă duc la nu știu care duhovnic de la Antim, acela sigur avea nu un răspuns, ci un catehism întreg, ce aiureală să vin aici, iar camera asta, cabinet sau ce-o fi, ar fi fost normal să semene cu un salon victorian. Unul întunecat, cu iz de mosc și de coperti din piele, cu o bibliotecă imensă ca cea din... ca cea din *Meet Joe Black*, iar amfitrioana să fie, să fie... ba nu, ea e potrivită în decor, măcar atât, s-a îmbrăcat în negru și are părul prins într-un coc discret. Și după ce lasă stiloul ăla odată, cu degetele alea subțiri ar trebui să amestece cu o linguriță fină într-o ceașcă, măcar să facă puțin zgomot în coaja porțelanului, că e înnebunitor de liniște, ochelari cu ramă neagră de ce nu poartă, eu așa mi-aș fi închipuit o madam psihoterapeut, o combinație între varianta feminină a lui Freud și Meryl Streep. Și nici fotoliul pe care stau nu e în stil Ludovic al XV-lea, este unul banal, cu catifea, o fracțiune de secundă mi-a trecut prin cap că e genul de fotoliu în care stai desculță, cu un picior sub tine, cu o cutie de înghețată de căpșuni și urmărești un serial de pe DivaTV... Și în care te poți juca un pic plictisită sau, mă rog, încordată, înfundându-ți degetele în textura lui până rămân urmele ciufulite ca niște desene abstracte, pe care le mângâi ca să le ștergi pentru a le reface de câte ori îți vine... În sfârșit, stau cuminte, ca la un examen, cu genunchii lipiți, așa, ca în fața cuiva de la care ai niște așteptări.